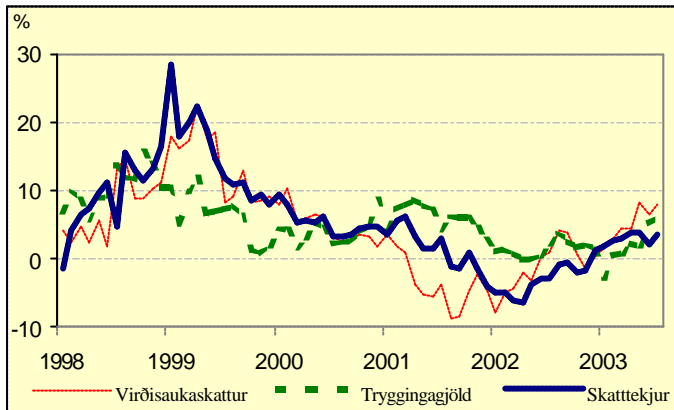

21. ágúst 2003

Þróun skatttekna

12 mánaða breytingar m.v. 6. mán. meðaltal á föstu verði

Greiðsluafkoma ríkissjóðs janúar til júlí 2003

Nú liggja fyrir tölur um [greiðsluafkomu ríkissjóðs](#) fyrir fyrstu sjö mánuði ársins. Þessar tölur sýna sjóðhreyfingar og eru því ekki samanburðarhæfar við ríkisreikning eða fjárlög ársins sem eru sett fram á rekstrargrunni.

Handbært fé frá rekstri var neikvætt um 15,4 milljarða króna, samanborið við 13,7 milljarða neikvæða stöðu á sama tíma í fyrra. Fjármunahreyfingar voru hins vegar jákvæðar um 17,2 milljarða króna í ár sem er 11 milljörðum betri staða en í fyrra. Jákvæðari staða skýrist nær alfarið af sölu á hlutabréfum ríkisins í Landsbanka Íslands, Búnaðarbanka Íslands og Íslenskum aðalverk-tökum. Þessi þróun hefur skilað sér í viðsnúningi á stöðu ríkissjóðs þar sem hreinn lánsfjárfjórðunur ríkissjóðs reyndist jákvæður um 1,8 milljarða króna á fyrstu sjö mánuðum ársins 2003 samanborið við 7,5 milljarða neikvæða stöðu á sama tíma í fyrra.

Heildartekjur ríkissjóðs námu um 147,5 milljörðum króna og hækkuðu um tæpan 16,1 milljarð króna frá árinu á undan, eða um 12,2%. Skýringin á þessum mismun felst fyrst og fremst í auknum tekjum af sölu hlutabréfa ríkisins. Þar af námu skatttekjur ríkissjóðs um 124,4 milljörðum króna og hækkuðu um 5,2% frá sama tíma í fyrra sem jafngildir um 3,4% raunhækkun á milli ára. Innheimtir tekjuskattar einstaklinga námu um 32,4 milljörðum króna og hækkuðu um 4,3% á milli ára. Innheimta tryggingargjalda jókst mun meira eða um 9,1% á milli ára og nam um 14,3 milljörðum króna. Þessi aukna innheimta skatta af launatekjum einstaklinga, bæði tekjuskatti einstaklinga og tryggingagjalds, endurspeglar hækkan launa sem meðal annars birtist í því að launavísitala Hagstofu Íslands hækkaði um 5,6% á sama tíma. Auk þess sem hækkan tryggingagjaldsins, um ½%, tók gildi í byrjun þessa árs. Innheimta eignaskatta nam tæpum 4,6 milljörðum króna og lækkaði um 15,8%. Þar ber að nefna að eignaskattar einstaklinga og fyrirtækja voru lækkaðir verulega á þessu tímabili, eða um helming. Veigamesta breytingin er hins vegar í almennum veltusköttum sem hækkuðu um 9,4% frá sama tíma í fyrra, eða sem nemur 7,4% að raungildi. Þar munar mestu um 8,9% meiri innheimtu tekna af virðisaukaskatti. Af öðrum óbeinum sköttum má nefna að veruleg aukning var í innheimtu vörugjalda af ökutækjum eða um 54,2% sem stafar fyrst og fremst af auknum innflutningi bifreiða á fyrri hluta ársins. Auk þess jókst innheimta tekna af áfengis- og tóbaksgjaldi talsvert frá sama tíma í fyrra eða um 19,6%, en um þriðjung þeirrar aukningar má rekja til hækkunar á áfengisgjaldi af

sterku áfengi og tóbaksgjaldi. Að öllu samanlögðu benda innheimtutölur í júlí til þess að almenn umsvif í efnahagslífinu séu jafnvel meiri en gert var ráð fyrir í síðustu þjóðhagsspá fjármálaráðuneytisins frá apríl sl.

Greidd gjöld nema 150,8 milljörðum króna og hækka um 8,8 milljarða milli ára. Hækkunin skýrist að mestu af greiðslum til heilbrigðismála og almannatrygginga eða um 4 milljarða króna hjá hvorum málaflokki fyrir sig. Þar af hækka greiðslur til sjúkrahúsa og öldrunarstofnana um 3 milljarða. Lífeyrstryggingar og atvinnuleysisbætur hækka samtals um 3,2 milljarða og sjúkratryggingar um 800 m.kr. Þá hækka greiðslur til Vegagerðar um 1,8 milljarða og hækkan til háskóla og framhaldsskóla nemur rúmum 1 milljarði króna. Á móti vegur að vaxtagreiðslur lækka um 3,2 milljarða milli ára, einkum þar sem stór flokkur spariskírteina var á gjalddaga í apríl 2002. Einnig lækka greiðslur til stjórnsýslunnar og landbúnaðarmála um samtals 900 m.kr. Aðrar breytingar milli ára eru minni.

Lántökur námu 24 milljörðum króna en afborganir voru 18 milljarðar. Erlend skammtfímalán voru greidd niður um 12,4 milljarða króna og spariskírteini um 5,6 milljarða. Á móti vegur aukin lántaka í innlendum skammtfímalánum, eða um 23 milljarða króna. Þá voru greiddir 4,4 milljarðar króna til Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins í því skyni að lækka framtíðarskuldbindingar ríkissjóðs.

Ríkisreikningur 2002

Ríkisreikningur fyrir árið 2002 hefur nú verið birtur. Samkvæmt honum nemur rekstrarafgangur af venjubundinni starfsemi ríkissjóðs 6,5 milljörðum króna samanborið við 16,6 milljarða króna árið 2001. Er þá ekki tekið tillit til tilfallandi tekna svo sem af sölu eigna né tilfallandi gjalda eins og lífeyris-skuldbindinga og áætlaðra afskrifta skattkrafna. Heildargjöld ríkissjóðs, að meðtöldum tilfallandi gjöldum, voru 8,1 milljarði hærri en heildartekjurnar. Er það 16,8 milljarða óhagstæðari niðurstaða en árið áður. Verri afkoma á árinu 2002 samanborið við árið á undan skýrist einkum af mun meiri gjald-færslu lífeyrisskuldbindinga og hærri afskriftum skattkrafna, en mjög erfitt er að áætla þessar stærðir af nákvæmni fyrirfram.

Tekjur ríkissjóðs námu 259,2 milljörðum króna á árinu 2002 eða um 33,5% af landsframleiðslu ársins og hafa hækkað um 21,9 milljarða króna á milli ára, eða um 4,2% að raungildi. Tekjur ríkissjóðs endurspeglar í meginatriðum þær efnahagsforsendur sem lágu til grundvallar fjárlögum ársins. Í þeim var gert ráð fyrir að staða ríkissjóðs myndi veikjast vegna samdráttar í þjóðarút-gjöldum. Sem fyrr var virðisaukaskattur helsti tekjustofn ríkissjóðs eða 76,3 milljarðar króna sem er 29,4% af heildartekjunum, tekjuskattar voru 63,9 milljarðar eða 24,6% af tekjum.

Gjöld ríkissjóðs námu alls 267,3 milljörðum króna á árinu 2002 eða um 34,5% af landsframleiðslu ársins og hafa aukist um 38,6 milljarða króna milli ára, eða um 11,5% að raungildi. Heilbrigðismál voru sem fyrr fjárfrekesti málaflokkurinn og námu þau 66,2 milljörðum króna eða 24,8% af gjöldum ríkissjóðs á árinu 2002. Hækkun á milli ára nam 9,0 milljörðum eða 10,4% að raungildi. Gjöld til almannatrygginga námu 47,1 milljarði króna og hækkuðu um 6,6 milljarða króna eða 11,0% að raungildi á milli ára. Gjöld til fræðslu- og menningarmála námu 33,3 milljörðum króna og hækkuðu á milli ára um 3,2 milljarða króna eða 5,5% að raungildi. Útgjöld til annarra málaflokka námu 72,9 milljörðum króna og önnur útgjöld, s.s. vaxtagjöld, lífeyrisskuldbindingar og afskriftir námu 47,8 milljörðum króna.

Hreinar skuldir í árslok 2002 námu 149,5 milljörðum króna samanborið við 168,8 milljarða króna í árslok 2001. Hreinar skuldir ríkissjóðs hafa því lækkað á milli ára um sem nemur 19,3 milljörðum króna. Nánari upplýsingar má finna í fréttatilkynningu fjármálaráðuneytisins [nr. 18/2003 Ríkisreikningur 2002](#)

Tekjur ríkissjóðs jan-júlí			Gjöld ríkissjóðs jan-júlí			Greiðsluafkoma ríkissjóðs jan-júlí			Ýmsar hagtölur		
12 mánaða breytingar, %	2001-2002	2002-2003	12 mánaða breytingar, %	2001-2002	2002-2003	M.kr.	2002	2003	12 mánaða breytingar, %	2002	2003
Skatttekjur alls	4,0	5,2	Almenn mál	12,9	1,9	Handbært fé frá rekstri	-13.733	-15.401	Verðbólga-ágúst	3,2	2,0
Tekjuskattar	5,4	0,8	Félagsmál	12,7	11,4	Hr. lánsfjárfjórðunur	-7.520	1.805	Kjarnaverðb.1-ágúst	4,2	2,7
Tryggingagjöld	8,6	9,1	Atvinnumál	5,9	5,6	Afborgun lána	-19.877	-18.021	Launavísitala-júní	6,9	5,6
Eignarskattar	-2,2	-15,8	Vaxtagjöld	7,8	-22,3	Br. lánsfjárfjórðunur	-32.647	-20.591	Heildarvelta janúar-apríl	11	-1,7
Veltuskattar	3,1	9,4	Önnur útgjöld	4,0	15,9	Lántökur	30.324	24.245	Smá. velta janúar-apríl	7,8	3,3
Tekjur alls	6,8	12,2	Gjöld alls	10,7	6,2	Greiðsluafkoma	-2.323	3.654	Atvinnuleysi-júlí 2003	2,3	3,0